

I

(Legislatívne akty)

ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY č. 1093/2012/EÚ

z 21. novembra 2012

o Európskom roku občanov (2013)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 21 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Únia je založená na nedeliteľných a univerzálnych hodnotách ľudskej dôstojnosti, slobody, rovnosti a solidarity a vychádza zo zásad demokracie a právneho štátu. Tieto zásady majú pre členské štáty zásadný význam v spoločnostiach, ktoré sa vyznačujú pluralizmom, nediskrimináciou, toleranciou, spravodlivosťou, solidaritou a rovnosťou medzi ženami a mužmi. Všetci občania Únie požívajú práva, ktoré sú stanovené v Zmluve o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), Zmluve o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) a Charte základných práv Európskej únie, a mali by mať možnosť tieto práva uplatňovať.
- (2) Maastrichtskou zmluvou bola v roku 1993 zavedená koncepcia občianstva Únie. Práva spojené s občianstvom Únie boli ďalej posilnené Amsterdamskou zmluvou z roku 1999 a Lisabonskou zmluvou z roku 2009. V roku 2013 si pripomenieme dvadsaťte výročie ustanovenia občianstva Únie. V článku 1 bode 12 a v článku 2 bode 34 Lisabonskej zmluvy (teraz článok 9 Zmluvy o EÚ a článok 20 ZFEÚ) sa ustanovuje, že každá osoba,

ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu, je občanom Únie, že občianstvo Únie dopĺňa, avšak nenahrádza štátne občianstvo členského štátu a že občania Únie požívajú práva a podliehajú povinnostiam ustanoveným v zmluvách. V článku 2 bode 35 Lisabonskej zmluvy (teraz článok 21 ZFEÚ) je zakotvené právo občanov Únie na slobodný pohyb a pobyt.

- (3) Štokholmský program – otvorená a bezpečná Európa, ktorá slúži občanom a chráni ich ⁽³⁾ stavia občana do centra európskych politík v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Svoje akcie zameriava na „budovanie Európy občanov“, a to aj prostredníctvom presadzovania práv občanov, najmä práva na slobodu pohybu a práv, ktoré občanom Únie umožňujú aktívne sa zúčastňovať na demokratickom živote Únie.
- (4) Európsky parlament vo svojom uznesení z 15. decembra 2010 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii (2009) – účinné uplatňovanie po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy ⁽⁴⁾ vyzval Komisiu, aby rok 2013 vyhlásila za Európsky rok občanov s cieľom podnieť diskusiu o občianstve Únie vrátane diskusie o jeho terminológii, obsahu a rozsahu a informovať občanov Únie o ich právach, najmä nových právach vyplývajúcich z nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy, a o prostriedkoch dostupných na uplatňovanie týchto práv.
- (5) Rok 2013 by mal byť vyhlásený za Európsky rok občanov. Európsky rok občanov by bol vhodnou príležitosťou na zvýšenie informovanosti širokej verejnosti o právach a povinnostiach spojených s občianstvom Únie. Európsky rok občanov by mal mať za cieľ aj zvýšenie informovanosti občanov o ich právach vyplývajúcich z občianstva Únie v prípadoch, keď uplatňujú svoje právo na slobodný pohyb a pobyt v inom členskom štáte, napríklad ako študenti, pracovníci, uchádzači o prácu, dobrovoľníci, spotrebiteľia, podnikatelia, mládež alebo dôchodcovia. V tomto kontexte by sa zvyšovanie informovanosti malo uskutočňovať na geografickom, demografickom

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 181, 21.6.2012, s. 137.

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 23. októbra 2012 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 13. novembra 2012.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 115, 4.5.2010, s. 1.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 169 E, 15.6.2012, s. 49.

a sociálnom základe a malo by sa zameriavať aj na odstraňovanie zostávajúcich prekážok, ktoré bránia uplatňovaniu práv vyplývajúcich z občianstva Únie. Mala by sa pritom sprostredkovať myšlienka, že aj samotní občania Únie zohrávajú zásadnú úlohu pri posilňovaní týchto práv, a to prostredníctvom ich zapojenia sa do činností občianskej spoločnosti a prostredníctvom účasti na demokratickom živote.

- (6) Aby sa občania Únie mohli informovane rozhodnúť o tom, či uplatnia svoje právo na slobodu pohybu, nestačí zvýšiť len ich informovanosť o tomto práve. Je nevyhnutné, aby občania Únie boli primerane informovaní aj o ďalších právach, ktoré môžu využívať na základe práva Únie v cezhraničných situáciách. Tieto informácie by im umožnili v plnej miere uplatňovať aj tieto ďalšie práva, ak sa rozhodnú využiť svoje právo na slobodu pohybu.
- (7) Právo na slobodu pohybu a pobytu ako jedna zo štyroch základných slobôd zavedených Rímskou zmluvou v roku 1958 preukázalo svoju hodnotu ako jeden z pilierov na vytvorenie vnútorného trhu v prospech hospodárstiev členských štátov aj jednotlivých občanov Únie.
- (8) Občania Únie si veľmi cenia právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov ako základné individuálne právo spojené s občianstvom Únie. Ako také demonštruje a podporuje lepšie pochopenie hodnoty európskej integrácie, ako aj účasť občanov na formovaní Únie.
- (9) Napriek tomu, že právo na slobodu pohybu a pobytu je pevne zakotvené v primárnom práve Únie a značne rozvinuté v sekundárnom práve Únie, stále existuje medzera medzi uplatniteľnými právnymi predpismi a realitou, ktorej čelia občania, keď sa snažia uplatniť tieto práva v praxi. Okrem neistoty týkajúcej sa výhod mobility občania Únie vnímajú príliš mnoho praktických prekážok, ktoré bránia tomu, aby žili a pracovali v inom členskom štáte.
- (10) Vo svojej správe o občianstve EÚ za rok 2010 z 27. októbra 2010 s názvom Odstránenie prekážok vykonávania práv občanov EÚ sa Komisia zaoberala hlavnými prekážkami, s ktorými sa občania stále stretávajú vo svojom každodennom živote, keď sa snažia uplatňovať svoje práva občanov Únie, najmä v cezhraničných situáciách, a stanovila 25 konkrétnych opatrení na odstránenie týchto prekážok. Jednou z prekážok stanovených v tejto súvislosti bol nedostatok informácií. Komisia vo svojej správe dospela k záveru, že občanom Únie bráni v uplatňovaní ich práv nedostatočná

informovanosť o týchto právach a oznámila svoj zámer zintenzívniť šírenie informácií medzi občanmi Únie o ich právach, najmä o ich práve na slobodu pohybu.

- (11) Zmluva o EÚ a ZFEÚ priznávajú každému občanovi Únie právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov; právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu a vo voľbách do orgánov územnej samosprávy v členskom štáte, v ktorom má bydlisko, za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto členského štátu; právo požívať na území tretej krajiny, v ktorej nemá svoje zastúpenie členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom, ochranu diplomatických a konzulárnych služieb ktoréhokoľvek členského štátu za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto členského štátu, právo predložiť Európskemu parlamentu petíciu; právo obrátiť sa na európskeho ombudsmana; právo obrátiť sa na inštitúcie Únie; a ďalšie práva v mnohých oblastiach, ako napríklad voľný pohyb tovaru a služieb, ochrana spotrebiteľa a verejného zdravia, rovnaké príležitosti a rovnaké zaobchádzanie, prístup k zamestnaniu a sociálnej ochrane.
- (12) Lisabonská zmluva zaviedla nové práva, najmä iniciatívu občanov, ktorá je ustanovená v článku 1 bode 12 a v článku 2 bode 37 (článku 11 Zmluvy o EÚ a článku 24 ZFEÚ) a ktorá umožňuje občanom, ktorých počet dosiahne najmenej jeden milión a ktorí reprezentujú významný počet členských štátov, vyzvať Komisiu, aby predložila návrh týkajúci sa akejkoľvek oblasti patriacej do zodpovednosti Únie, vďaka čomu sa občanom ďalej poskytuje možnosť, aby sa aktívne zapájali do politického života Únie a priamo sa zúčastňovali na tvorbe práva Únie (¹).
- (13) Od roku 1979, keď sa uskutočnili prvé priame voľby, pôsobí Európsky parlament ako priamy prostredník medzi občanmi a Úniou. Európsky parlament a jeho poslanci zohrávajú rozhodujúcu úlohu, pokiaľ ide o informovanie o právach a prínosoch občianstva Únie a o úsilie, aby sa pri formulovaní politík dostali do popredia záujmy občanov Únie, ako aj o podporu aktívnej účasti občanov Únie. Zvyšovanie informovanosti o právach občanov Únie, rodovej rovnosti, účasti žien a mužov na demokratickom živote Únie vrátane ich volebných práv ako voličov a kandidátov v členskom štáte, v ktorom majú svoje bydlisko, ako aj o rozsahu právomocí Európskeho parlamentu v legislatívnom procese je dôležité aj vzhľadom na voľby do Európskeho parlamentu v roku 2014. Vplyv takýchto opatrení zameraných na zvyšovanie informovanosti by sa mal pred týmito voľbami znásobiť prostredníctvom úzkej koordinácie a využitia synergií s príslušnými akciami vykonávanými inštitúciami Únie, najmä Európskym parlamentom, európskymi politickými stranami a nadáciami a členskými štátmi.

(¹) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 211/2011 zo 16. februára 2011 o iniciatíve občanov (Ú. v. EÚ L 65, 11.3.2011, s. 1).

- (14) Okrem toho by občania Únie, ktorí uvažujú o tom, či využijú svoje právo na slobodu pohybu a pobytu, mali byť informovaní o svojich právach na získanie alebo zachovanie sociálneho zabezpečenia vrátane práv týkajúcich sa cezhraničnej zdravotnej starostlivosti na základe právnych predpisov Únie o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia. Tieto právne predpisy zabezpečujú, že nestratia svoje práva na sociálne zabezpečenie, ak sa rozhodnú pohybovať v rámci Únie. Ďalej by mali byť informovaní o uznaní svojho vzdelania, akademickej a odbornej kvalifikácie a o sociálnych a občianskych právomociach, ktoré tvoria súčasť európskeho rámca kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie⁽¹⁾ a ktoré ich môžu pripraviť na to, aby sa v plnej miere zúčastňovali na občianskom živote, a umožnia im uplatňovať svoje práva podľa práva Únie.
- (15) Občania Únie by mali byť lepšie informovaní aj o svojich právach cestujúcich pri cestovaní akýmkoľvek dopravným prostriedkom v celej Únii a o svojich právach spotrebiteľov v cezhraničnom kontexte. Ak sú občania Únie presvedčení, že ich práva spotrebiteľov sú účinne chránené, budú schopní prispieť k rozvoju trhu Únie s tovarom a službami, ktorý vďaka tomu účinnejšie naplní svoj potenciál v prospech občanov. Rovnako by občania mali byť lepšie informovaní o predpisoch týkajúcich sa všeobecnej bezpečnosti výrobkov a dohľadu nad trhom, aby si boli vedomí toho, ako sú ich zdravie a práva chránené v celej Únii, najmä v prípade hrozieb alebo rizík, ktorými sa ako jednotlivci nie sú schopní zaoberať. Okrem toho je dôležité zvýšiť informovanosť občanov Únie o ich právach na cezhraničnú zdravotnú starostlivosť a sprievodných opatreniach, ako sú elektronické zdravotníctvo a telemedicína, aby mohli v plnej miere využívať bezpečnú a kvalitnú zdravotnú starostlivosť naprieč hranicami členských štátov.
- (16) Cieľom tohto rozhodnutia je prispieť k realizácii cieľov stratégie Európa 2020, keďže uľahčenie slobody pohybu osôb a zlepšenie mobility pracovníkov sú významnými prostriedkami riešenia dôsledkov demografických zmien na pracovnom trhu a zvýšenia zamestnateľnosti osôb a konkurencieschopnosti európskeho priemyslu. Vzhľadom na súčasnú alarmujúco vysokú mieru nezamestnanosti v niektorých členských štátoch má toto rozhodnutie zároveň za cieľ z dlhodobého hľadiska podporiť výskum a inovácie v Únii.
- (17) V rámci informačných a vzdelávacích kampaní a kampaní zameraných na zvyšovanie informovanosti prebiehajúcich v kontexte Európskeho roka občanov by sa mali zohľadniť aj potreby špecifickejších a zraniteľnejších skupín. Informácie by mali byť voľne dostupné vo všetkých úradných jazykoch Únie. Mali by byť formulované ľahko zrozumiteľným spôsobom a poskytovať by sa mali v spolupráci s miestnymi, regionálnymi a celoštátnymi orgánmi, médiami, občianskou spoločnosťou a mimovládnyimi organizáciami. Všetky tieto zúčastnené strany by mohli zvážiť uskutočnenie iniciatív, ako sú súťaže esejí a vypracúvanie akčných plánov a príručiek, online fóra a kampane v školách a na univerzitách.
- (18) Aktívna úloha občanov Únie a združení, ktoré ich zastupujú, má pre fungovanie Únie ústredný význam. V článkoch 10 a 11 Zmluvy o EÚ sa zdôrazňuje význam participatívnej demokracie vo všetkých jej aspektoch a úloha občanov a združení, ktoré ich zastupujú, ktorú zohrávajú pri zverejňovaní a výmene svojich názorov vo všetkých oblastiach činnosti Únie. Inštitúcie Únie by mali podporovať aktívnu demokratickú účasť na rozhodovaní procese prostredníctvom otvoreného, transparentného a pravidelného dialógu s občianskou spoločnosťou v záujme zabezpečenia súdržnosti a transparentnosti činnosti Únie. Aktívna účasť občanov Únie by sa mala uľahčovať aj prostredníctvom prístupu k dokumentom a informáciám a dobrou správou verejných vecí a dobrým riadením.
- (19) Pri informovaní občanov, najmä mladých ľudí, o koncepcii občianstva Únie a o právach, ktoré sú s ním spojené, zohráva dôležitú úlohu politika vzdelávania. Takisto môže prispievať k rozvoju viacjazyčnosti, mobility študentov, učiteľov a osôb v procese odbornej prípravy a ich školiteľov a k podpore sociálnych a občianskych kompetencií v súlade s európskym rámcom kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie, ktoré ich môžu pripraviť na to, aby sa v plnej miere zúčastňovali na občianskom živote a ktoré im umožnia v plnej miere uplatňovať svoje práva podľa práva Únie. Malo by byť možné zaviesť osobitné opatrenia na zvyšovanie informovanosti o možnostiach dobrovoľníckej práce, štúdia v zahraničí, účasti na stáži v inom členskom štáte alebo účasti na výmenných vzdelávacích programoch Únie.
- (20) Európsky rok občanov sa bude niesť v znamení správy Komisie o občianstve EÚ za rok 2013, ktorá bude podrobne informovať o pokroku dosiahnutom od vypracovania jej správy o občianstve EÚ za rok 2010 a navrhne ďalšie opatrenia na odstránenie pretrvávajúcich prekážok, ktoré občanom Únie bránia v uplatňovaní ich práv. Na základe tejto správy môže Rada prijať ustanovenia na posilnenie alebo doplnenie práv spojených s občianstvom Únie.
- (21) Občania Únie by mali byť takisto oboznámení s viacjazyčným webovým portálom Vaša Európa, ktorý je centralizovaným informačným miestom s informáciami o právach občanov a podnikov v Únii.

⁽¹⁾ Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady 2006/962/ES z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie (Ú. v. EÚ L 394, 30.12.2006, s. 10).

- (22) Informačné centrá Europe Direct by ako miestne rozhranie medzi Úniou a jej občanmi mali úzko spolupracovať s Európskym parlamentom v kampaniach na zvyšovanie informovanosti, a to tak, že budú podporovať diskusiu o Únii na miestnej a regionálnej úrovni, sprostredkovať a distribuovať informačné materiály verejnosti a umožňovať poskytnutie spätnej väzby inštitúciám Únie.
- (23) Všetky iniciatívy, ktoré sa začnú vykonávať na účely a v kontexte Európskeho roka občanov, by mali mať za cieľ zvýšiť vzájomné porozumenie medzi občanmi Únie, inštitúciami Únie a členskými štátmi. Toto zahŕňa zvyšovanie informovanosti o právach občanov medzi pracovníkmi verejných orgánov, či už na úrovni Únie alebo na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni.
- (24) Rada Európy zohráva od svojho vzniku v roku 1949 vedúcu úlohu v oblasti vzdelávania a kultúry tým, že podporuje a vytvára európske kultúrne siete a medzikultúrny dialóg a povzbudzuje jazykovú rozmanitosť. V súvislosti s Európskym rokom občanov by Únia preto mala v tejto oblasti rozvíjať súčinnosť s Radou Európy.
- (25) Hlavnú zodpovednosť za zvyšovanie informovanosti občanov o ich právach ako občanov Únie majú členské štáty. To zahŕňa poskytovanie informácií o Únii a cieleňé poskytovanie správ o činnostiach všetkých inštitúcií Únie. Akcia na úrovni Únie dopĺňa akciu uskutočnenú na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni, ako je zdôraznené v politickom vyhlásení Komunikovanie o Európe v partnerstve, ktoré 22. októbra 2008 podpísal Európsky parlament, Rada a Komisia ⁽¹⁾. Inštitúcie Únie a členské štáty by mali prehlbovať spoluprácu s médiami a mali by sa zaviazat', že im budú poskytovať kvalitné informácie o Únii.
- (26) S cieľom optimalizovať účinnosť a efektívnosť činností plánovaných na Európsky rok občanov je dôležité v priebehu roku 2012 uskutočniť súbor prípravných činností v súlade s článkom 49 ods. 6 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev ⁽²⁾ (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“).
- (27) S cieľom zamedziť nezrovnalostiam a podvodom by sa mali prijať vhodné opatrenia a mali by sa tiež prijať potrebné kroky na vymáhanie stratených, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov v súlade s nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev ⁽³⁾ a (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi ⁽⁴⁾ a s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 z 25. mája 1999 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF) ⁽⁵⁾.
- (28) Finančné prostriedky Únie na iné činnosti, ako sú činnosti financované z rozpočtu Európskeho roka občanov, sa môžu poskytnúť prostredníctvom existujúcich programov Únie alebo štrukturálnych fondov, najmä programu Európa pre občanov (2007 – 2013) a osobitného programu Základné práva a občianstvo (2007 – 2013) ako súčasť všeobecného programu Základné práva a spravodlivosť, programu v oblasti celoživotného vzdelávania vrátane programu Erasmus, iniciatívy Mládež v pohybe a programu MEDIA.
- (29) V záujme budúcich európskych rokov by sa malo pripraviť podrobné hodnotenie opatrení uskutočnených v rámci Európskeho roka občanov. Takáto správa by mala zahŕňať podnety a najlepšie postupy týkajúce sa budúcich činností, pokiaľ ide o čo najúčinnejšie spôsoby oslovenia občanov a ich zapojenia, a to podľa možnosti na základe porovnateľných kvantitatívnych údajov získaných v rámci Európskeho roka občanov.
- (30) Keďže ciele Európskeho roka občanov, a to zvýšiť informovanosť a znalosti o právach a povinnostiach spojených s občianstvom Únie s cieľom umožniť občanom v plnej miere využívať svoje právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov a v tejto súvislosti aj podporovať požívanie ďalších práv spojených s občianstvom Únie zo strany občanov Únie, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov z dôvodu potreby mnohostranných partnerstiev, nadnárodnej výmeny informácií a kampaní na zvyšovanie informovanosti a šírenia osvedčených postupov v rámci celej Únie, a preto ich možno vzhľadom na rozsah Európskeho roka občanov lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto rozhodnutie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 13, 20.1.2009, s. 3.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 1.

PRIJALI TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Predmet úpravy

Rok 2013 sa vyhlasuje za Európsky rok občanov.

Článok 2

Ciele

1. Všeobecným cieľom Európskeho roka občanov je zvýšiť informovanosť a znalosti o právach a povinnostiach spojených s občianstvom Únie s cieľom umožniť občanom v plnej miere využívať svoje právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov. V tejto súvislosti sa Európsky rok občanov zameriava aj na podporovanie toho, aby občania Únie využívali aj ďalšie práva spojené s občianstvom Únie.

2. Na základe odseku 1 má Európsky rok občanov tieto osobitné ciele:

- a) zvýšiť informovanosť občanov Únie o ich práve na slobodný pohyb a pobyt v rámci Únie a v tejto súvislosti o všetkých ďalších právach zaručených občanom Únie bez akejkoľvek diskriminácie vrátane ich práva voliť v miestnych a európskych voľbách v ktoromkoľvek členskom štáte, v ktorom majú bydlisko;
- b) zvýšiť informovať občanov Únie vrátane mladých ľudí o tom, ako môžu konkrétne využívať práva Únie, ako aj o politikách a programoch, ktoré sú určené na podporu uplatňovania týchto práv;
- c) stimulovať diskusiu o vplyve a potenciáli práva na slobodu pohybu a pobytu ako neodňateľného aspektu občianstva Únie s cieľom stimulovať a posilniť aktívnu občiansku a demokratickú účasť občanov Únie, najmä v občianskych fórach o politikách Únie a vo voľbách do Európskeho parlamentu, čím sa posilní spoločenská súdržnosť, kultúrna rozmanitosť, solidarita, rovnosť medzi ženami a mužmi, vzájomné rešpektovanie a pocit spoločnej európskej identity medzi občanmi Únie na základe kľúčových hodnôt Únie, ako je zakotvené v Zmluve o EÚ a ZFEÚ a v Charte základných práv Európskej únie.

Článok 3

Súvisiace iniciatívy

1. Opatrenia, ktoré sa majú prijať na dosiahnutie cieľov uvedených v článku 2, môžu zahŕňať tieto iniciatívy, ktoré sú organizované na úrovni Únie alebo na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni:

- a) uskutočňovanie informačných kampaní, mediálneho pokrytia, vzdelávacích kampaní a kampaní zameraných na zvyšovanie informovanosti určených pre širokú verejnosť a užšie cieľové skupiny;
- b) výmena informácií a zdieľanie skúseností a osvedčených postupov medzi orgánmi Únie, celoštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi a ďalšími verejnými organizáciami a organizáciami občianskej spoločnosti;
- c) organizovanie konferencií, vypočutí vrátane vypočutí cez internet a ďalších akcií na podporu diskusie a zvýšenia informovanosti o význame a prínosoch práva na slobodu pohybu a pobytu a všeobecnejšie o koncepcii občianstva Únie a právach, ktoré sú s ním spojené;
- d) využívanie existujúcich viacjazyčných participatívnych nástrojov na stimulovanie aktívnej účasti organizácií občianskej spoločnosti a občanov na Európskom roku občanov vrátane takých nástrojov priamej demokracie, ako sú občianska iniciatíva a verejné konzultácie;
- e) posilňovanie úlohy a zviditeľňovanie existujúcich nástrojov na informovanie občanov vrátane nástrojov moderných informačných a komunikačných technológií, ako sú viacjazyčné informačné centrá Europe Direct a webový portál Vaša Európa, ktoré predstavujú kľúčové prvky centralizovaného systému poskytujúceho komplexné informácie o právach občanov Únie;
- f) posilňovanie úlohy a zviditeľňovania nástrojov na riešenie problémov, ako napríklad SOLVIT, s cieľom umožniť občanom Únie lepšie využívať a brániť svoje práva podľa práva Únie;
- g) poskytovanie informácií občanom Únie o Výbore Európskeho parlamentu pre petície a o európskom ombudsmanovi, aby mohli lepšie využívať a brániť svoje práva podľa práva Únie, a
- h) propagácia správy o občianstve EÚ, ktorá sa má zakladať na rozsiahlej diskusii a aktívnych príspevkoch občanov a zúčastnených strán a v ktorej sa majú identifikovať ďalšie prekážky, ktoré bránia občanom Únie v úplnom uplatňovaní práv vyplývajúcich z občianstva Únie, a podporovať priradené stratégie na odstránenie týchto prekážok.

2. Podrobné informácie o iniciatívach uvedených v odseku 1 sú uvedené v prílohe.

3. Komisia a členské štáty môžu označiť ďalšie činnosti, ktoré by mohli byť prínosné pre ciele Európskeho roka občanov podľa článku 2, a umožniť, aby sa názov Európsky rok občanov používal na propagáciu týchto činností, pokiaľ prispievajú k dosiahnutiu uvedených cieľov.

4. V súvislosti s iniciatívami organizovanými v rámci Európskeho roka občanov je potrebné zvážiť identifikáciu prekážok, ktoré občanom Únie bránia v uplatňovaní práv, a presadzovanie vhodných spôsobov a stratégií na odstránenie týchto prekážok, ako aj podporu medzikultúrneho porozumenia diskriminácie a boja proti nej. Preto sa treba usilovať o súčinnosť medzi týmito iniciatívami a existujúcimi nástrojmi a programami v oblasti základných práv, práv občanov, zamestnanosti a sociálnych vecí, vzdelávania a kultúry.

Článok 4

Koordinácia a vykonávanie na úrovni Únie

1. Komisia úzko spolupracuje s členskými štátmi, Európskym parlamentom, Európskym hospodárskym a sociálnym výborom a Výborom regiónov, ako aj s miestnymi a regionálnymi orgánmi a so subjektmi a združeniami, ktoré zastupujú miestne a regionálne záujmy.

2. Komisia zvoláva zasadnutia zástupcov európskych organizácií alebo organizácií občianskej spoločnosti či subjektov, ktoré sú aktívne v oblasti občianstva a ktoré bránia práva občanov alebo propagujú vzdelávanie a kultúru, a ďalších zainteresovaných strán so zámerom pomôcť Komisii pri realizácii Európskeho roka občanov na úrovni Únie.

3. Komisia sa usiluje využiť možné súčinnosti medzi jednotlivými tematicky orientovanými európskymi rokmi, a to prostredníctvom hodnotenia výsledkov, monitorovania pretrvávajúcich nedostatkov a prípadne poskytovania štatistických údajov, čím sa zabezpečí účinné plnenie cieľov európskych rokov.

4. Komisia vykonáva toto rozhodnutie na úrovni Únie.

Článok 5

Finančné ustanovenia

1. Opatrenia s pôsobnosťou na úrovni Únie uvedené v časti A prílohy sa vykonávajú prostredníctvom verejnej zákazky alebo udeľovania grantov financovaných zo všeobecného rozpočtu Únie.

2. Opatrenia s pôsobnosťou na úrovni Únie uvedené v časti B prílohy sa môžu dotovať zo všeobecného rozpočtu Únie.

Článok 6

Medzinárodná spolupráca

Na účely Európskeho roka občanov môže Komisia spolupracovať s príslušnými medzinárodnými organizáciami, najmä s Radou Európy.

Článok 7

Ochrana finančných záujmov Únie

1. Komisia zabezpečí, aby pri vykonávaní akcií financovaných podľa tohto rozhodnutia boli finančné záujmy Únie chránené uplatňovaním preventívnych opatrení proti podvodom, korupcii a akýmkoľvek iným nezákonným činnostiam prostredníctvom účinných kontrol a vymáhania neoprávnene vyplatených súm a v prípade zistenia nezrovnalostí prostredníctvom účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií. Komisia môže vykonávať kontroly a overenia na mieste podľa tohto rozhodnutia, v súlade s nariadením (Euratom, ES) č. 2185/96. V prípade potreby vykoná Európsky úrad pre boj proti podvodom vyšetrovanie v súlade s nariadením (ES) č. 1073/1999.

2. V prípade akcií Únie financovaných podľa tohto rozhodnutia znamená pojem nezrovnalosť uvedený v článku 1 ods. 2 nariadenia (ES, Euratom) č. 2988/95 akékoľvek porušenie ustanovenia práva Únie alebo akékoľvek porušenie zmluvných povinností, ktoré je dôsledkom konania alebo opomenutia zo strany hospodárskeho subjektu, ktoré ako neopodstatnená výdavková položka má alebo by mohlo mať negatívny vplyv na všeobecný rozpočet Únie.

3. Komisia znižuje, pozastavuje alebo vymáha sumu finančnej pomoci poskytnutú na akciu, ak zistí nezrovnalosť, najmä nesúlad s ustanoveniami tohto rozhodnutia alebo samostatného rozhodnutia alebo zmluvy, ktorou sa poskytuje príslušná finančná podpora, alebo ak sa preukáže, že akcia bola významne zmenená bez súhlasu Komisie, a táto zmena je v rozpore s charakterom danej akcie alebo s podmienkami jej vykonávania.

4. Ak sa nedodržali časové lehoty, alebo ak je vzhľadom na pokrok dosiahnutý pri vykonávaní akcie opodstatnená len časť pridelennej finančnej pomoci, Komisia požiada príjemcu, aby v stanovenej lehote predložil svoje vyjadrenie. Ak príjemca neposkytne uspokojivú odpoveď, Komisia môže zrušiť poskytnutie zvyšnej finančnej pomoci a požadovať vrátenie už vyplatených súm.

5. Každá neoprávnene vyplatená suma sa vráti Komisii. K sumám, ktoré sa nevrátia v lehote splatnosti, sa pripočíta úrok podľa podmienok stanovených v nariadení o rozpočtových pravidlách.

Článok 8

Monitorovanie a hodnotenie

Do 31. decembra 2014 Komisia predloží Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov správu o vykonávaní, výsledkoch a celkovom hodnotení iniciatív ustanovených v tomto rozhodnutí. Táto správa slúži ako základ budúcich politík, opatrení a činností Únie v tejto oblasti. Podľa skúsenosti z Európskeho roka občanov táto správa obsahuje aj podnety a najlepšie postupy týkajúce sa toho, ako občanov lepšie informovať o ich právach, a to aj po skončení Európskeho roka občanov.

Článok 9

Nadobudnutie účinnosti

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť tretím dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 10

Adresáti

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Štrasburgu 21. novembra 2012

Za Európsky parlament

predseda

M. SCHULZ

Za Radu

predseda

A. D. MAVROYIANNIS

PRÍLOHA

OPATRENIA UVEDENÉ V ČLÁNKU 3

Realizácia Európskeho roka občanov bude zásadne založená na širokej informačnej kampani s pôsobnosťou v celej Únii, ktorá môže byť doplnená akciami členských štátov. Do akcií Únie a vnútroštátnych akcií sa môže zapojiť aj občianska spoločnosť, ktorá má v danej oblasti bohaté skúsenosti, a ďalšie zainteresované strany, aby si ich osvojili všetky kľúčové subjekty. Realizácia sa uskutoční prostredníctvom týchto opatrení:

A. PRIAME INICIATÍVY ÚNIE

Financovanie bude mať vo všeobecnosti formu priameho nákupu tovaru a služieb podľa existujúcich rámcových zmlúv. Časť financovania môže byť venovaná na zabezpečenie jazykových služieb (preklady, tlmočenie, viacjazyčné informácie, posunková reč a Braillovo písmo).

Informačné a propagačné kampane, ktoré zahŕňajú:

- vytvorenie a šírenie audiovizuálnych a tlačových materiálov, ktoré vyjadrujú myšlienky uvedené v článku 2,
- usporiadanie významných podujatí a fór zameraných na výmenu skúseností a osvedčených postupov,
- prijatie opatrení na uverejňovanie výsledkov a zviditeľňovanie programov, systémov a iniciatív Únie, ktoré prispievajú k plneniu cieľov Európskeho roka občanov,
- vytvorenie informačnej webovej lokality na portáli Európa (http://europa.eu/index_sk.htm), ktorá je venovaná akciám vykonávaným v rámci Európskeho roka občanov,
- začlenenie informácií o Európskom roku občanov do spravodajcov, brožúr, informačných materiálov a na webové lokality vzdelávacích inštitúcií a združení, mimovládnych organizácií a odborov.

B. SPOLUFINANCOVANIE INICIATÍV ÚNIE

Programy Únie, ako je Európa pre občanov (2007 – 2013), by sa mohli využívať na spolufinancovanie činností v rámci Európskeho roka občanov. V ďalších programoch, ako je osobitný program Základné práva a občianstvo (2007 – 2013), ktorý je súčasťou všeobecného programu Základné práva a spravodlivosť, sa informácie o právach občanov Únie stanovia ako prioritné kritérium pre projekty.

C. INICIATÍVY, NA KTORÉ SA NEUDELUJE ŽIADNA FINANČNÁ PODPORA ÚNIE

Únia poskytne nefinančnú podporu vrátane písomného povolenia používať logo po jeho vytvorení, ako aj iné materiály súvisiace s Európskym rokom občanov, na iniciatívy, ktoré uskutočnia verejné alebo súkromné organizácie, ak tieto organizácie Komisiu ubezpečia, že dané iniciatívy sa budú konať počas roka 2013 a že pravdepodobne významne prispievajú k dosiahnutiu cieľov Európskeho roka občanov.
